

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ГАРАВХОНА

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2013, №7, мод. 520; с.2014, №11, мод.662)

(Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1153, аз 04.07.2020 № 1713, аз 24.12.2022 № 1945)

(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро вобаста ба фаъолияти гаравхона оид ба додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон, инчунин ниғаҳдошти молу мулки манқули шаҳрвандонро танзим менамояд (Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945).

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- гаравхона - шахси ҳуқуқӣ (ташкилоти махсусгардонидашуда), ки ба додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат бар ивази гарави молу мулки манқули шаҳрвандон, инчунин ниғаҳдошти молу мулки манқули шаҳрвандон машғул аст (Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945);

- ҳудуди гаравхона - ҳудуди махсуси таҳти муҳофизат қарордоштаи бинои асосӣ, ки барои қабули молгузoron, додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат, ниғаҳ доштани ҳуччатҳои қарздиҳӣ, пули нақд, молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда таъин гардидааст;

- молу мулки хурдҳаҷм - маснуоти заргариву ҷавохирот ва ҳамчунин дигар молу мулки манқул, ки дар сандуқҳои (сейфҳои) насӯзандаи дар ҳудуди гаравхона ҷойгиркардашуда ниғаҳ дошта мешаванд;

- молу мулки калонҳаҷм - молу мулки манқул, ки дар ҳудуди гаравхона ниғаҳ дошта мешавад;

- мавзӯи гарав дар гаравхона - молу мулки манқули аз муомилот бароварданашуда ва молу мулки манқуле, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоташон маҳдуд карда нашудааст (Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713);

- ҳуччатҳои қарздиҳӣ ва ниғаҳдошт- шартномаи қарз, шартномаи ниғаҳдошт, чиптаи (билети) гарав, квитансияи номии ниғаҳдошт, ҳамчунин дигар ҳуччатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- шартномаи қарз - шартномаи байни гаравхона ва молгузор ба мӯҳлати муайян бо додани чиптаи (билети) гарав;

- шартномаи ниғаҳдошт - шартномаи байни гаравхона ва молгузор ба мӯҳлати муайян барои ниғаҳдошти молу мулки манқул бо пардохти подош ва додани квитансияи номии ниғаҳдошт;

- чиптаи (билети) гарав (минбаъд - чиптаи гарав) - ҳуччати ҳисоби гараве, ки зимни бастании шартномаи қарз ба молгузор дода мешавад;

- квитансияи номии ниғаҳдошт - ҳуччати ҳисоби гараве, ки зимни бастании шартномаи ниғаҳдошт ба молгузор дода мешавад;

- молу мулки дархостнашуда - молу мулки ба гаравхона супурдашудаи молгузор, ки дар мӯҳлати муайяннамудаи шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт дархост нашудааст.

Моддаи 2. Қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи гаравхона

(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)

Қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи гаравхона ба Конститутсияи Чумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Чумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад *(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713, аз 24.12.2022 № 1945)*.

Моддаи 3. Иҷозатномадихӣ ба фаъолияти гаравхона

Иҷозатномадихӣ ба фаъолияти гаравхона тибқи Қонуни Чумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иҷозатномадихӣ ба баъзе намудҳои фаъолият" амалӣ карда мешавад.

Моддаи 3(1). Салоҳияти Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо

(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)

Ба салоҳияти Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо мансубанд:

- пешбурди сиёсати давлатӣ дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- муайян намудани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- фароҳам овардани шароитҳои мусоид барои рушди соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- амалӣ намудани дигар салоҳияти пешбининамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон *(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)*.

Моддаи 3(2). Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо

(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)

Ба ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо мансубанд:

- амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- мониторинги фаъолияти гаравхонаҳо;
- натиҷагирӣ аз таҷрибаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- таҳия ва ба Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудани таклифҳо оид ба тақмили қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- таҳия ва қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи танзими фаъолияти гаравхонаҳо;
- иҷозатномадихӣ ба фаъолияти гаравхонаҳо;
- амалӣ намудани дигар ваколатҳои пешбининамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон *(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)*.

Моддаи 4. Шарт ва талаботҳои асосӣ ба фаъолияти гаравхона

1. Гаравхона бояд мӯҳр дошта, номаш ба забони давлатӣ дарҷ гардида бошад ва дар матни он калимаҳои "гаравхона" ва ишорае ба шакли ташкилию ҳуқуқии он ифода ёбанд (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945*).

2. Гаравхона дар раванди фаъолиятҳои метавонад маблағҳои худӣ ва қарзӣ аз ташкилотҳои қарзӣ ва ташкилотҳои дигар бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтаашро мавриди истифода қарор диҳад. Сармояи оинномавии гаравхона бояд на камтар аз се ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳоро ташкил намояд ва дар шакли пул ташаккул дода шавад (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

3. Гаравхона ҳуқуқ дорад аз шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин аз шахрвандони хориҷӣ ва шахсони бешахрванди синнашон ба 18 расида дар асоси шиноснома ва (ё) ҳуҷҷати дигари тасдиқкунандаи шахсияти молгузор бо мақсади додани қарзи кӯтоҳмӯҳлат молу мулки манқулро ба гарав гирад ва ниғаҳдошти онро таъмин намояд, ба истиснои молу мулке, ки аз муомилот бароварда шудааст ва инчунин молу мулке, ки тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муомилоташ маҳдуд карда шудааст.

4. Гаравхона ба намудҳои зерини фаъолият машғул шуда метавонад:

-додани қарзи кӯтоҳмуддат бар ивази гарави молу мулки манқули шахрвандон;

-қабул ба гарав, ниғаҳдошт ва хариду фурӯши молу мулки манқул, аз ҷумла хариду фурӯши молу мулке, ки дар таркибашон металлҳои қиматбаҳо, сангҳои қиматбаҳо доранд ва ашёи атиқ;

-хизматрасонӣ оид ба ниғаҳдошти ҳуҷҷатҳо ва маводи арзишноки шахрвандон;

-фурӯши молу мулки багаравмонда тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-баҳодихии молу мулки пешниҳодшуда мувофиқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ё шартҳои шартнома (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945*);

-муайян намудани намуд, навъ ва хусусиятҳои молу мулки ба гаравхона пешниҳодгардида;

- фаъолияти дигаре, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

5. Гаравхона ба додани қарзи молӣ ҳуқуқ надорад.

6. Гаравхона ҳуқуқи истифода ва ихтиёрдорӣ кардани молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашударо, ба истиснои ҳолатҳои дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинигардида, надорад.

7. Гаравхона ўҳдадор аст молу мулки хурдҳаҷми багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашударо дар сандуки (сейфи) насўзандаи гаравхона ва (ё) тибқи шартнома дар ташкилотҳои қарзие, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунанд ва молу мулки калонҳаҷмро дар бинояш ва (ё) дар биноҳои ичорагирифтааш, ки ҷавобгӯи талаботи қисмҳои 8 ва 9 моддаи мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд, ниғаҳ дорад.

8. Дар ҳудуди гаравхона бояд барои ниғаҳ доштани молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда шароите муҳайё карда шавад, ки барои ниғаҳдошти молу мулки мазкур мувофиқ буда, ба он осеб нарасад ва (ё) дастраси шахсони бегона набошад.

9. Дар ҷойҳои ниғаҳдошти молу мулки багаравмонда ва барои ниғаҳдошт супурдашуда ниғаҳдошти дигар молу мулк манъ аст.

10. Муносибатҳои байни гаравхона ва молгузор бо Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар асоси шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт танзим карда мешаванд.

11. Гаравхона метавонад дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон филиалҳо ва намояндагиро таъсис диҳад.

12. Зимни анҷом додани фаъолият гаравхона бояд талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузории терроризм ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом"-ро риоя намояд (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

13. Гаравхона фавран ва бе огоҳонидани пешакӣ бояд ҳама гуна амалиётро бо маблағҳои пулӣ ё молу мулки дигари шахсони воқеӣ, ки дар рӯйхати шахсони алоқаманд бо терроризм. ва паҳнкунии силоҳи қатли ом дохил гардидаанд, тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ намояд (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

14. Гаравхона оид ба ошкорсозӣ, ҳуҷҷатгузорӣ, баҳодихӣ, назорат ва коҳиш додани хавфҳои вобаста ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузории терроризм ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом чораҳои зарурӣ меандешад ва мунтазам оид ба хавфҳои ошкоргардида ба мақомоти дахлдори танзим ва назорат ва мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузории терроризм ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом хабар медиҳад ва бояд ин маълумотро ба мӯҳлати на кам аз панҷ сол нигоҳ дорад (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

15. Мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузории терроризм ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом дар якҷоягӣ бо мақомоти танзим ва назорат ва ё мустақилона бо мақсади ошкор кардани вайронкунии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба қонунигардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузории терроризм ва маблағгузории паҳнкунии силоҳи қатли ом, санҷиши фаъолияти гаравхонаҳоро мегузаронад (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

Моддаи 4(1). Мавзӯи гарав ва ниғаҳдошт дар гаравхона

(*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*)

Мавзӯи гарав ва ниғаҳдошт дар гаравхона, ба истиснои молу мулке, ки дар қисми 3 моддаи 4 Қонуни мазкур нишон дода шудаанд, метавонад ҳама гуна молу мулки манқул бошад, аз ҷумла:

- молу мулке, ки дар таркибашон металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо доранд;
- воситаҳои нақлиёт ва таҷҳизоти маишӣ;
- ҳуҷҷат ва маводи арзишнок барои ниғаҳдошт;
- телефони мобилӣ, компютер, планшет ва таҷҳизоти дигари электронӣ;
- ашёи атиқа;
- молу мулки манқули дигари арзишнок (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

Моддаи 5. Баҳодихии молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда

(*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945*)

Молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда бо мувофиқаи тарафҳо аз рӯи нархҳои дар савдо истифодашаванда нисбат ба ҷунин намуду сифати молу мулк дар вақт ва маҳалли қабули он ба гарав ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ё тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи фаъолияти баҳодихӣ муқарраршуда баҳодихӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945*).

Моддаи 5(1). Талабот оид ба ҳудуди гаравхона ва ҷойи махсуси нигоҳдории молу мулки гаравхона

(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)

1. Гаравхона бояд дар биноҳо, иншоот ва иморатҳое, ки объектҳои асосии сохтмонӣ мебошанд, ҷойгир карда шавад ва ба талаботи беҳатарӣ ва муҳофизат ҷавобгӯ бошад.

2. Гаравхона дар ҷойҳои зерин ҷойгир карда намешавад:

- дар объектҳои сохтмонашон нотамом, сохтмони муваққатӣ, дӯконҳо, дар зери айвонҳо ва иншооти дигари монанд;

- дар биноҳо, иншоот ва иморатҳое, ки дар онҳо муассисаҳои кӯдакона, таълимӣ, тандурустӣ, динӣ, осоишгоҳ ва истироҳатгоҳ ҷойгиранд;

- дар иншооти инфрасохтори нақлиётӣ *(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)*.

Моддаи 6. Суғурта кардани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои нигоҳдошт супурдашуда

1. Гаравхона ўҳдадор аст молу мулки ба гарав ва (ё) барои нигоҳдошт гирифтаашро ба манфиати молгузор аз ҳисоби худ бо арзиши пуррааш аз рӯи нархҳои чунин молу мулк ва чунин сифати дар савдо истифодашавандаи он ҳангоми ба гарав ва (ё) барои нигоҳдошт гирифтани муайян карда мешавад, суғурта намояд.

2. Гаравхона ҳуқуқи аз ҳисоби молгузор маҷбуран суғурта кардани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои нигоҳдошт супурдашударо надорад.

БОБИ 2. ТАРТИБИ ҚАРЗДИҲЌИВА НИГОҲДОШТИ МОЛУ МУЛК ДАР ГАРАВХОНА

Моддаи 7. Шартномаи қарз

1. Шартномаи қарз мутобиқи моддаҳои 10 ва 13 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо додани чиптаи гарав ба молгузор аз ҷониби гаравхона ба расмӣ дароварда шуда, дар ҳар як ҳолати додани қарз чиптаи гарави нав тартиб дода мешавад.

2. Гаравхона тибқи шартҳои шартномаи қарз ба молгузор ба мўҳлати муайян бо аъёри миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарзи кўтоҳмўҳлат медиҳад.

3. Ҳангоми бастанани шартномаи қарз гаравхона бо шартҳои дар мўҳлати на бештар аз як сол баргардонидан ба молгузор бо подош маблағ қарз медиҳад. Молгузор бошад, ба гаравхона молу мулкero месупорад, ки мавзўи гарав аст *(Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713)*.

4. Шартномаи қарз ба таври хаттӣ тартиб дода шуда, аз лаҳзаи имзо шуданаш, инчунин ба молгузор додани маблағи қарз ва ба гаравхона додани молу мулки багаравмонда басташуда ҳисоб меёбад.

5. Шартҳои муҳими шартномаи қарз номгўйи молу мулки багаравмонда, тибқи моддаи 5 Қонуни мазкур маблағи баҳододашудаи он, маблағи қарз, меъёри фоизи қарз ва мўҳлати супурдани он махсус мешаванд *(Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945)*.

Моддаи 8. Шартномаи нигоҳдошт

1. Молгузор тибқи шартҳои шартномаи нигоҳдошт молу мулкашро ба гаравхона барои нигоҳдошт месупорад. Гаравхона дар навбати худ ўҳдадор мешавад, ки молу мулки барои нигоҳдошт супурдашударо аз рӯи шартҳои дар моддаи 4 Қонуни мазкур пешбинишуда бо подош нигоҳдошт кунад.

2. Гаравхона тибқи моддаи 11 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми аз молгузор гирифтани молу мулк қвитансияи номии ниғахдоштро ба расмӣ мебарорад.

3. Шартҳои муҳими шартномаи ниғахдошт номгӯӣи молу мулки ба ниғахдошт супурдашуда, тибқи моддаи 5 Қонуни мазкур маблағи баҳододашудаи он, мӯҳлати ниғахдошти он, андозаи подоши ниғахдошт ва тартиби пардохти он ба ҳисоб мераванд (Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945).

4. Шартномаи ниғахдошт мутобиқи моддаҳои 11 ва 14 Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо додани қвитансияи номии ниғахдошт ба расмӣ дароварда мешавад.

Моддаи 9. Махфияти ҳуҷҷатҳои қарздиҳӣ ва ниғахдошт

1. Гаравхона махфияти маълумоти ҳуҷҷатҳои қарздиҳии зимни бастанӣи шартномаи қарз ва (ё) шартномаи ниғахдошт аз молгузор гирифтаашро, ки фош гардидани он метавонад ба молгузор зиёни моддӣ ва (ё) маънавӣ расонад, қафолат медиҳад.

2. Гаравхона ва кормандони он вазифадоранд махфияти маълумоти дар қисми 1 моддаи мазкур зикршударо риоя намојанд ва дар сурати фош гардидани он тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ қашида мешаванд.

3. Гаравхона ҳуҷҷатҳои қарздиҳӣ ва ниғахдошт ва (ё) маълумоти дар онҳо дарҷёфтаре дар мавридҳои пешбини намудаи қонунгузориӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон танҳо ба мақомот ва шахсони зерин пешниҳод мекунад:

- ба мақомоти давлатии дахлдор бинобар зарурати иҷрои вақолатҳои назоратӣ;

- ба суд ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо тартиби пешбини намудаи қонунгузориӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- ба мақоми вақолатдори муқовимат ба қонунгардонии (расмиқунонии) даромадҳои бо роҳи қиноят бадастоварда, маблағгузориӣи терроризм ва маблағгузориӣи паҳнкунии силоҳи қатли омор ба аҳдҳо ва амалиёти шубҳанок (Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1153, аз 04.07.2020 № 1713);

- ба шахсони вақолатдорнамудаи молгузор ва идораи нотариали оид ба масъалаҳои мерос.

4. Мақомот ва шахсони дар қисми 3 моддаи мазкур зикршуда махфияти маълумоти бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо пешниҳодшударо қафолат медиҳанд.

Моддаи 10. Тартиби ба расмӣ даровардани қиптаи гарав

1. Қиптаи гарав аз қониби гаравхона дар ду нусха тартиб дода мешавад. Ҳар нусхаи қиптаи гарав рақамгузори гардида, ба он мӯҳри гаравхона гузошта мешавад. Як нусхаи қиптаи гарав дар гаравхона ниғах дошта шуда, нусхаи дигараш ба молгузор дода мешавад.

2. Қиптаи гарав бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- ному суроғи (маҳалли қойгиршавии) гаравхона;

- насаб, ном ва номи падари молгузор, санаи таваллуд, шахрвандӣ, маълумоти шиноснома ё ҳуҷҷати дигаре, ки шахсияти ўро мутобиқи қонунгузориӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;

- номгӯӣ ва тавсифи молу мулки багаравмонда, ки имқон медиҳанд мутобиқи қонунгузориӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон он ҳаммонанд қарда шавад;

- маблағи баҳододашудаи молу мулки багаравмонда (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945*);

- маблағи қарзи додашуда;

- сана ва мӯҳлати қарзи додашуда бо зикри санаи пардохти он;

- фоизи қарз (бо зикри ҳатмии фоизи қарзе, ки барои як рӯзи тақвимӣ ҳисоб карда шудааст).

3. Чиптаи гарав метавонад дигар маълумотеро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, дар бар гирад.

4. Чиптаи гарав тибқи талаботи қисми 2 моддаи мазкур ба расмӣ дароварда шуда, ҳар нусхааш аз ҷониби намояндаи гаравхона ва молгузор имзо ва ба онҳо мӯҳри гаравхона гузошта мешавад.

5. Чиптаи гарав бояд на камтар аз панҷ сол баъд аз анҷом ёфтани муносибатҳои корӣ нигоҳ дошта шавад (*Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 № 1153*).

Моддаи 11. Тартиби барасмиятдарории қвитансияи номии ниғаҳдошт

1. Қвитансияи номии ниғаҳдошт бевосита ҳангоми ба ниғаҳдошт супурдани молу мулк дар ду нусха тартиб дода мешавад. Ҳар нусхаи қвитансияи номии ниғаҳдошт аз рӯи тартиб рақамгузорӣ гардида, ба он мӯҳри гаравхона гузошта мешавад. Як нусхаи қвитансияи номии ниғаҳдошт дар гаравхона ниғаҳ дошта шуда, нусхаи дигараш ба молгузор дода мешавад.

2. Қвитансияи номии ниғаҳдошт бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- ному суроғи (маҳалли қойгиршавии) гаравхона;

- насаб, ном ва номи падари молгузор, санаи таваллуд, шахрвандӣ, маълумоти шиноснома ё ҳуччати дигаре, ки шахсияташро мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад;

- номгуй ва тавсифи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда, ки имкон медиҳанд мутобиқи талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон он ҳаммонанд карда шавад;

- маблағи баҳододашудаи молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда (*Қонуни ҚТ аз 24.12.2022 № 1945*);

- санаи ба ниғаҳдошт супурдани молу мулк ва мӯҳлати ниғаҳдошт;

- шартҳои технологии ниғаҳдошт;

- подоши ниғаҳдошт ва тартиби пардохти он.

3. Қвитансияи номии ниғаҳдошт метавонад ҳамчунин маълумоти дигареро, ки Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, дошта бошад.

4. Қвитансияи номии ниғаҳдошт тибқи талаботи қисми 2 моддаи мазкур ба расмӣ дароварда шуда, ҳар нусхааш аз ҷониби намояндаи гаравхона ва молгузор имзо ва ба онҳо мӯҳри гаравхона гузошта мешавад.

БОБИ 3. МАҚБУРАН ГИРИФТАНИ МОЛУ МУЛКИ БАГАРАВМОНДА ВА (Ё) БАРОИ НИҒАҲДОШТ СУПУРДАШУДА ВА РҶЁНДАНИ ҚАРЗ АЗ МОЛУ МУЛКИ ДАРХОСТНАШУДА

Моддаи 12. Маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда

1. Маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда танҳо дар асоси талаботи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣкарда мешавад.

2. Дар мавриди маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда амали шартномаи қарз ва (ё) шартномаи ниғаҳдошт тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон қатъ мегардад.

3. Дар сурати ба вучуд омадани ҳолати пешбиниамудаи қисми 2 моддаи мазкур гаравхона дар давоми се рӯзи корӣ баъд аз маҷбуран гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ўҳдадор аст ба молгузор огоҳиномаи хаттӣ ва (ё) электронӣ фиристад. Агар дар шартномаи қарз ва (ё) ниғаҳдошт тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, огоҳиномаи хаттӣ тавассути почта ҳамчун мактуби фармоишӣ бо лифофа ва зикри номгӯӣ замима ба огоҳинома дар бораи супурдан фиристода мешавад. Дар огоҳиномаи хаттӣ ва (ё) электронӣ маълумоти зерин дарҷ мегардад (*Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1713*).

4. Молгузор аз лаҳзаи гирифтани огоҳиномаи дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда тибқи шартҳои шартномаҳои қарз ва ниғаҳдошт дар рӯзи маҷбуран гирифтани ё ёфта гирифтани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда ва (ё) дар рӯзи гузаштани муҳлати имтиёзноки муқаррарнамудаи моддаҳои 13 ва 14 Қонуни мазкур, дар назди гаравхона ўҳдадор мегардад.

5. Гаравхона дар мавриди ўҳдадорихои тибқи талаботи қисми 3 моддаи мазкур ба зиммааш гузошташударо иҷро накардан ё номатлуб иҷро кардан, аз ҳуқуқи қонунӣ кардани талаби худ нисбат ба молгузор маҳрум мешавад.

6. Агар тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон баргардонидани молу мулки маҷбуран гирифташуда шарт бошад, он бояд ба молгузор баъди иҷро кардани ўҳдадорихои дар назди гаравхона доштааш баргардонида шавад.

7. Агар молгузор ўҳдадорихояшро иҷро накарда бошад ва (ё) номатлуб иҷро карда бошад, талаби гаравхона дар бораи рӯёндани қарз аз молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда мутобиқи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби судӣ, ё бо тартиби ғайрисудӣ қонунӣ гардонида мешавад.

8. Гаравхона барои гум кардан ва осеб دیدани молу мулки багаравмонда ва (ё) барои ниғаҳдошт супурдашуда масъулият дорад, агар исбот карда натавонад, ки гум кардан ва (ё) осеб دیدани он ба қувваи рафънопазир вобаста аст.

Моддаи 13. Мӯҳлати имтиёзноки шартномаи қарз

1. Агар молгузор қарзашро дар мӯҳлати муқарраргардида пардохт накарда бошад, гаравхона ҳуқуқ надорад онро дар давоми мӯҳлати имтиёзноки якмоҳа аз молу мулки багаравмонда рӯёнад.

2. Рӯзи оғози мӯҳлати имтиёзноки якмоҳа рӯзе ба шумор меравад, ки баъди рӯзи пардохти қарзи дар ҷиптаи гарав зикршуда фаро мерасад.

3. Дар давоми мӯҳлати имтиёзноки якмоҳа ва минбаъд то рӯзи ба фурӯш баровардани молу мулки багаравмонда, гаравхона ҳуқуқ надорад фоизи қарзи дар шартномаи қарз пешбинишударо зиёд кунад, шароити ниғаҳдошти молу мулки багаравмондаро бадтар кунад, инчунин подоши ниғаҳдоштро ситонад.

Моддаи 14. Мӯҳлати имтиёзноки шартномаи ниғаҳдошт

1. Агар молгузор молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашударо дар мӯҳлати муқаррарнамудаи шартномаи ниғаҳдошт дархост накарда бошад, гаравхона вазифадор аст онро дар давоми мӯҳлати имтиёзноки семоҳа ниғаҳдошт кунад.

2. Рӯзи оғози мӯҳлати имтиёзноки семоҳа рӯзе ҳисоб меёбад, ки баъди рӯзи анҷоми мӯҳлати ниғаҳдошти дар қвитансияи номии ниғаҳдошт зикршуда фаро мерасад.

3. Гаравхона ҳуқуқ надорад дар давоми мӯҳлати имтиёзноки семоҳа, инчунин дар мӯҳлати ниғаҳдошти минбаъда то ба фурӯш баровардани молу мулки ба ниғаҳдошт супурдашуда шароити ниғаҳдошти онро бадтар кунад. Барои ниғаҳдошти молу мулк дар муддати зикргардида подоши мутаносиб ситонида мешавад.

4. Гаравхона дар мавриди ба фуруш рафтани молу мулки дархостнашуда аз маблағи аз фурӯши он бадастомада метавонад хароҷоти ниғаҳдошт ва дигар пардохтҳои марбут ба гаравхонаро пӯшонад ва ӯҳдадор аст маблағи боқимондари ба молгузор баргардонад.

Моддаи 15. Рӯёндани қарз аз молу мулки дархостнашуда

1. Бо анҷом ёфтани мӯҳлати имтиёзноки муқаррарнамудаи моддаҳои 13 ва 14 Қонуни мазкур, ба шарте ки молгузор ӯҳдадорӣ пешбининамудаи шартномаҳои қарз ва ниғаҳдоштро дар назди гаравхона иҷро накарда бошад ва (ё) молу мулки барои ниғаҳдошт супурдашро дархост накарда бошад, ин гуна молу мулк дархостнашуда ҳисоб меёбад.

2. Гаравхона ҳуқуқ дорад қарзи додашударо аз ҳисоби молу мулки дархостнашуда рӯёнад.

3. Қарз аз молу мулки дархостнашуда дар асоси навиштаҷоти иҷроияи нотариус рӯёнда мешавад. Дар шартномаи қарз имконияти аз молу мулки дархостнашуда бе навиштаҷоти иҷроияи нотариус рӯёндани қарзро пешбинӣ кардан мумкин аст.

4. Молгузор ҳуқуқ дорад ҳар вақт пеш аз ба фурӯш баровардани молу мулки дархостнашудааш ӯҳдадорихояшро дар назди гаравхона, ки мутобиқи муқаррароти Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд, иҷро карда, аз молу мулки ӯ рӯёндани қарзро қатъ гардонад.

Моддаи 16. Фурӯши молу мулки дархостнашуда

1. Фурӯши молу мулки дархостнашудаи молгузор мутобиқи шартҳои шартномаҳои қарз ва (ё) ниғаҳдошт дар рӯзи ба фурӯш баровардани молу мулк амалӣ карда мешавад.

2. Молу мулки дархостнашудае, ки аз он маблағи қарз рӯёнда мешавад, бо роҳи фурӯши он, аз ҷумла савдои умумӣ сурат мегирад. Савдои умумӣ оид ба фурӯши молу мулки дархостнашуда дар шакли музоядаи ошкоро бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

3. Пас аз фурӯши молу мулки дархостнашуда талаботи гаравхона ба молгузор, новобаста ба нокифоягии маблағи фурӯши молу мулки дархостнашуда барои пардохти қарз, қонебгардида ҳисоб меёбад.

БОБИ 4. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 17. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣбарои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 18. Тартиби мавриди амал қарор додани

Қонуни мазкур Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе,
22 июли соли 2013 №992

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАҒОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

**Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона
(ломбард)"**

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:
Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)" қабул карда шавад.
Раиси

Маҷлиси намояндагони

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 27 феввали соли 2013 № 1090

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии
Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)"- ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи гаравхона (ломбард)" ҷонибдорӣ карда
шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси

Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон М. Убайдуллоев

ш. Душанбе, 4 июли соли 2013 № 525